

Kunnafoniseben bota kalo o kalo - BP : 24 - Téléphone : 20.21.21.04 Kibaru bugufiyé Bosola Bamako

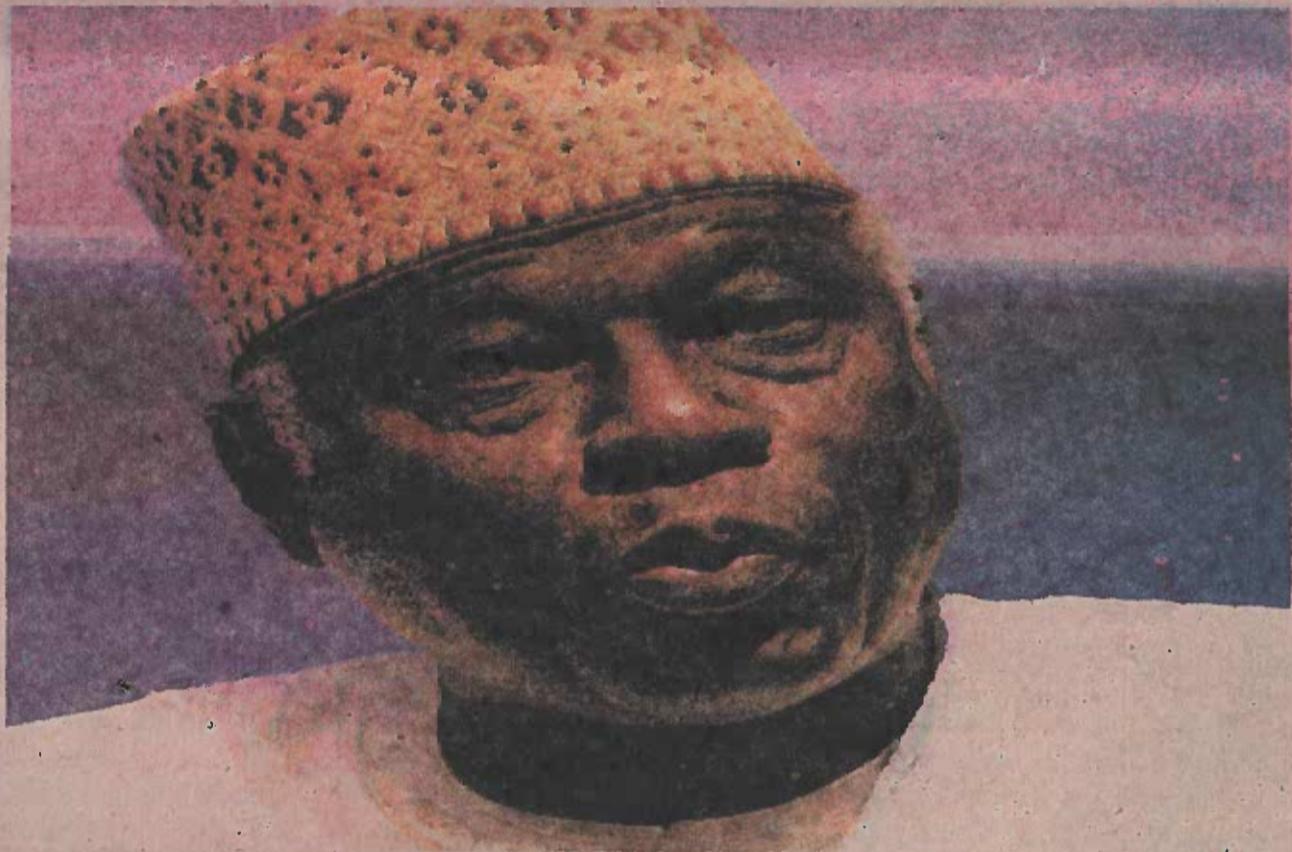
HAKILIJAGABOKENE SIGIRA MALI KANKO KAN TILE FILAKON

Akera seko ni dənko soba la, min togo dalen be Amadou Ampate Ba la, Bamako yan, Ba Joliba kinifebolo kan. A daminenala misadon, feburuyekalo tile 21, k'a kunc jumadon, kalo tile 22. A damineni nemoya bonya tun be Kalanko minisiri bolo, Mahamudu Famanta.

An ka jamana be koba do dakun na bi, n'o ye fasokanw farali ye faransikan kan, k'u bee ke jamana ka baarakekanw ye, n'o be wele faransikan na « Langue officielle ». O baara in daminenala kabini bi te.

An ka sariyasunba folo la, Modibotile la, a jirala o kono, ko don min ni fasokanw sera ka yiriwa, don min ni baara be se ka ke n'u ye ka jamana jo, o don, u be ta, k'u ke jamana ka baarakekanw ye i n'a fo an be ka baara ke ni faransikan ye cogo min. O koro ye ko fasokanw be fo, u be seben, u be kalan, u be makone kalansow kono, cakedaw la, sigida lakodonnenw kono, politikitonw na, fangabulonw kono, kubedaw la, depitebulon kono, lasigidensow la, sordasikanw, polisisow, zandaramusow, garidisow, komandansow, dəgətərəsow, olu bee kono, adw.

O kuma min foira kabini yereta don folow, o baaraw de be senna halibi, Mali goferenamanw, jamanadenw, fasokanw kanubagaw an'an demebagaw fe. Ko caman be ka ke, fasojama t'olu kalama. N'o te, san 2014 desanburukalo tile 3, goferenaman ye Mali kankow jenaboli sebenba segesegé ka ben a kan. O b'a jira ko dije kera n'a ye ka baara ke ni fasokanw ye jamana jo li dakun bee lajelen na. O kofe, san 2016 setanburukalo tile 14, sariya min be fasokanw layiriwacogo dantige, an'u kecogo jamana ka baarakekanw ye, goferenaman y'o fana segesegé ka ben o kan, ka son o ma. O sariya in be jamacidenw ka bolokan sisani, n'o ye depitew ye. Depitebulon mana a segesegé ka ben a kan, jamanakuntigi b'a latige, k'a bolili yamaruya, o la, a be ke sariya ye min labatoli be diyagoya fanga ani jamanadenw kan, Mali kono, a n'a kɔkan. Tilefilalaje minsigirak'oke hakili jagabokene ye kankoo kan Mali kono, o labenna « Maaya sabatiliyekulu » fe, n'o nemogoba y'an kara. Igo Adama SAMASEKU ye. Adama S. MASEKU kera kalanko minisiri, ye an ka jamana kono ka teme. Peresidan Alifa Umara KONARE ka fanga waati, u jera ka Afiriki kanw dənniyabulon hakilila soro, k'o dajira Afiriki kelenyatona la, n'o ye (UA) ye. O kera sababu ye AKALAN/ACALAN ka sigi Mali kono, k'a ke Afiriki jamana bee ka cakeda ye Afiriki kanw yiriwali kama. O kofe, an karamogba Adama SAMASEKU ye « Maaya sabatiliyekulu » sigi senkan. O ye tonba ye min bolofara be dije fan bee, a

ka baara ye kankoo ye ani seko ni dənko sabilii. O bee lajelen be maaya kono. O koson, tonba in togo dara « Maaya sabatiliyekulu ». Cakedaw, tonw ni jekuluw dow farala « Maaya sabatiliyekulu » kan, ka tilefilalaje in laben.. Kalanko minisiriso, Dənniya kuraw ani sinijesigi minisiriso, Seko ni dənko minisiriso, ani cakeda dow, i n'a Azetiki/AGETIC, AMALAN, Kibaru, Mali INIWERISITE, ani jerejekulu dow, i n'a fo JOKO NI MAAYA, Kalan-Mali/CALAN-MALI, MAKDAS, Fakan kanbaaraso, Bozo Kabu, Nkojekulu, Tapitalipulaaku, Iriganda, Gina dogon, adw., olu ni Adama SAMASEKU jera ka baara ninnu ke, ben ni lafiya ani nogfaamuya kono, tile fila in kono.

BAARAW KERA COGO DI ? MUN BORA BAARA NIINNU KONO ?

Barosigi wolonwula kera tile 2 in kono, n'o ye « conférences ». Folo kera an karamogba Seyidu Idirisa TARAWELE fe, ton min be wele « Joko ni Maaya », ale y'o nemogba ye, o kofe, a ye minisirya ke ka teme an ka jamana kono. Ale ka kumaw bolila fasokanw joyoro kan, jamana maracogo numan na. A y'a jira ko dingé min be jamanadenw n'u ka nemogbow ce k'a sababu ke kankoo ye, o be geren ni fasokanw kera jamana ka baarakekanw ye. Ladamu ni fasodennumanya, signjogonya ni sinankunya, olu minnu b'an ka sekni ni dənkow kono, olu sinsinnan folo ye an ka kaiw ye. An ka kanw donni ba la, o koro ye k'an dambé segin an ma, ka jogi ni maaya sabati. Barosigi filanan kera an karamogba Abu

Jara fe, ale ye kɔrosigi ye kalanko minisiriso la, wa kankodonniya karamogoba fana don n'o ye « Linguistique » ye. Ale kuman baabu min kan, o kera fasokanw joyoro ye kalanko la. Bi, Balikukan fanga be ka dəgɔya, wa lakolisol la, sango dugumakalansow la, fasokannakalan fana fanga be ka dəgɔya. O sababuw ka ca. Fen min ye balikukan ta yoro ye, jamana be k'a senbo o la dəɔnin-dəɔnin, k'a to kenyereyew bolo ani sigida lakodonnenw. Bi demedonjekuluw (ONG) fanga be ka dəgɔya wa se bère te sigida lakodonnenw ye, olu caman te balikukan boloda yere u ka baara ketaw kono. N'a ko tora o cogo la, ni jamana m'a disi da kunfinya keleli la, k'a ban pewu, balikukan bema dabila. Wa dugumakalansow fana na, kanfilajekalan (faransikan ni fasokan kalanni nogon fe) o fana yoboyabara. Nka sanfekalansow ni lisew la, ani lakolikaramogkalansow, fasokanw kalanni be ka barika soro, olu kono. San o san, lakolikaramogba kuraw be ta minnu ka baara ye fasonkan dama kalanni ye lisew la kalandenw kun. Masalakun sabanan min walwalanna, o bolila fasokanw ani sebenni kecogow kan. O kumatigi tun ye Mahamudu konto ye ka bɔ AMALAN na, n'o ye nininicakeda ye an ka kanw kan kan. Ale y'a jira ko sebenni kɔrow tun b'an fe yan, i n'a fo Tifinari, o ye an balima tamasekiw ka sebenni kerenerennen ye ani Ajamiya, n'o ye ka fasokanw seben ni larabukan signidew ye. O kofe, Masaba nana. O ye Karita masasiw ka sebenni labenneñ ye, min dilan-na Woy Kulubayi fe san 1930.

Bi, Tifinari bë ka fanga soro, beriberijamanaw na, i n'a fo Maroku, Alizeri, Nizeri, nka Mali la, a te ka taa jne. Masaba koni bë jini ka tunun bawo, lakoliko ni balikukalan y'ale sangabin. «NKO» fana y'an ka senenni labennen ye, o dilanna solomana Kante fe san 1949. Nkokalan dili donnén b'an ka sigida caman na bi Mali kono. Kumatigi y'a jira k'an man kan k'an bolobo pewu an ka sebenni koro ninnu na. U ka kan ka nejini ji nemajolen na, k'u faamuya, k'u walawanwan, k'u layiriwa bawo an ka seko ni döñko caman b'u kono. U b'a jira k'an ka jamana ye kodonjamana ye kabini bi te. Latenkan signidenw tali ka fasokanw seben n'u ye, o ye Mali goferenamanw ka lanini ye k'a da sababu caman kan, karamogo konta kumana o fana kan. O sababu bora an mrali la san caman Faransi jamana fe. Wa an sigijogorjamanaw b'u ka fasokanw seben o cogo la, wa Afiriki Kelenyatona fana y'o de yamaruya. O koson kabini yreta, cakedaw sigira an ka jamana kono minnu y'u jesin fasokanw sebenni ma ni latenkan signidenw ye wa u ye nobo kosebe. Bi, kalan be se ka ke kan 13 la, ka jamanajobaara bee ke n'u ye, ka da a kan, signi soro u kelen-kelen na, ka sebenni sariyaw dilan u la, ka dajegafew dilan u la n'o ye «lexiques et dictionnaires » ye,

ka kalanje ni jate gafew dilan u la ani dowerew. O kan 13 ye : bamanankan, boore (bôbokan), tyeyaxo (bozokan), dögoso (kadokan), fulfulde (fulakan), hasanya (surakakan), mamara (miyankakan), maningaxan (maninkakan), soninke (marakakan), soñay (körbörökán), syenara (sinafókan), tamašay (burudamekan), xaasongaxanjo (kasonkakan). Masalakun naaninan kumatigi tun ye madamu Darame Kadijatu Konare ye, gafedilanso b'ale bolo, gafedilanna don. A ka kumaw bolila gafe sebennew kan fasokanw na. A y'a jira ko fasokannakalan te sabati ni gafew te yen minnu sebennew kan fasokanw na. Fo ka feerew tige k'o gafew caya, k'u kalan kalansow la, balikukalansow, duguyiriwalikalansow, lakolisow, adw. Barosigi duurunan kera mogo fila fe, karamogo Isumayila Jabate ani karamogo Mahamudi Banba, olu fila bee ye NKO tondew ye. Olu kumana fasokanw joyoro kan seko ni döñko, ani diineko siratige la. U ka fo la, NKO ye san 71 soro pinan. A be kalan Mali Iniwerisite la ani dije kalansoba caman na. A donna ordinateri ni entereneti la, wa a be se ka baara lase mogo ma, farasinsfurakeli, ninimi ani diineko siratige la. Karamogo Solomana Kante ye bokabin minnu ke walasa NKO ka sabati, u ye caman fo o fana kan. Barosigi wooronan bolila

baabu min kan, o kera Nimeriki joyoro ye fasokanw yiriwali la. O kumatigi kera Nabege Kone ye, ale ye AZETIKI nemogow do ye. Nimeriki ye dönniya kura ye min be ka nogoya don kosebe kunnafonidicogow ni kunnafonisorecogow la, k'a sababu ke jufakonotelefoniw, entereneti, ordinateri ani feere caman suguya werew ye minnu jojenen bs dugubaw ni dugu misenw kono bi an ka jamana kono. Nimeriki be ke sababu ye ka dönniyaw lasoro joona, ka faamuya caman soro nogoya la, o koson, kunsinya kelelan teliman fana don, an ka jamana ka kan ka min tonobo joona, k'a layiriwa walasa ka fantanya kele, ka soro yiriwa, ka senyerekoro sabati sango musokunda ani denmisenkunda. Barosigi wolowulanen n'a laban kera Amadu Jalo fe, Kibaru nemogó. Ale ka kumana kunnafonidilanw joyoro kan fasokanw yiriwali la. O kunnafonidilanw ye kunnafonisebenw, arajow, jabaraniw, adw. Amadu Jalo y'a da don kibaru ka sangawuli la, o min ka boli daminen kabini san 1972 marisikalo tile 10. Kibaru kofe, Kabaaru dilanna fulakan na, ka xibaare dilan marakan na. Bi, demokarasi sabatili hukumu kono, Kibaru nemogó y'a jini kunnafonisebenw ka dilan fasokan caman na walasa ka kunnafo sebekoro jensen. Kibaru bugusijne labenni walasa

a kana bin, da sera o fana ma ka fara kibaru senkorimadonniko juman kan.

Baabu 7 ninnu bee kelen-kelen kera sababu ye nininkaliw ka semé kumatigiw la. O ninikali bee lajelen ye jaabi numanw soro, ka bee lajelen wasa.

Baaraw kuncera ni Komageleyaliw (Recommendation) kalanni ye ka jesin jama na nemogow ni jamanadenw ma : komageleyali 'kunbabaw ani misenmanw.

Komageleyali kunbaba minnu kera olu file nin ye :

1. Ka sigikafoba do laben san 2020 setanburukalo la jama na mume togo la, fasokanw yiriwali kama walasa u be se ka ke jamana ka baarakékanw ye.
2. Ka baarasigi laben masalakun 7 ninnu kelen-kelen kan, k'u walawanwan ka se a dan na, jamanaden ka nafa kama.

3. Ka jamana mogo kallannenw wele, u k'u sendon fasokanw yiriwali la bawo olu caman be yen a ko ma minnu kunmine halibi.

4. Ka fasokannakalan sin-sin, k'a don kalanso bee la, k'a damine kalanso fitininw na, ka se kalansobaw ma.

5. Ka feerew tige fasokan dönniyabulon, n'o ye AMALANYE, baarakela jenamawk'o labo, ani ka nafolo caman bila a ka bolokan, a ka jininibaaraw kama jamana kanw kan.

Mahamadu Konta

Mali posiliw y'u ka san 2019 baara kelenw jaabi di

Polisiw ye boko 35.123 ke ka taa mununmununsaallow la jamanadenw n'u bolofew lakananiko la. O mumé na boko 8.551 kera Bamako faaba kono. Mog 32.653 minena o mununmununsaallow senfe, ka 15.772 lase kiirisow la olu la. Moto minenen mumé kera 10.662 ye, mobili minenen kera 784 ye. Sirabakankasaara ye mog 17.952 soro ; 10.000 joginna olu la. Bamako mogo joginnen ye 3.180 y'o la.

Nin kunnafo ninnu lasera Mali polisiw nemogoba Musa Agi Infahi fe kunnafonidilaje do senfe san 2020 feburuyekalo tile 12. Basigibaliya fanga bonyanjamana kono kosebe ; lakanabaa caman tora a ka baara kono na. San 2019 kono, polisiw sera ka bugunnatigeseben (karadante) 220.160 dilan jamanadenw ye. O musaka benna sefawari miliyon 404 ma. A ye dugutaaseben (pasipori) 120.733 fana dilan ; 70.023 b'o la minnu dilanna san 2019 hiji-lataalaw ye.

Siraba sariyaw sosoli ani mogow minena ko were minnu na n'u ye alimaniw sara, o musaka saralen mumé sera sefawari miliyon 77 ma. Polisi minnu ka baara ye penaminifew keleli ye jamana kono, dörögü suguya min be wele kanabis, olu sera k'o. kg1.233 mine, ka eroyini kuru 273 mine, ka kokayini kuru 364 mine, ka fura lankolon

kg809 mine, ka marifa 203 ani marifikise 1.087 mine.

Polisi minnu b'u ka baara ke ni laadiriya ye, goferenaman ye medayi do kerékeren olu ladiyali kama. A ye mobili 76 di, ka laban ka polisi kura 10.000 ta k'a fara körélenw kan. Musa Agi Infahi y'a jira ko san 2020 in kono, polisiso kelen be dayele marayoro kura dantigelen bee

la. A y'a jira k'a te ben polisi ka wari mine mogo bolo sirabaw kan, kasoro a ma eresi k'a la. N'i minena k'i ye siraba sariya do soro, a be wari min da i kun, a be eresi k'o la ka di i ma. O kun ye ka caman b'o polisiw ka surfenmine na jamana kono.

Abubakari Tarawele
Dokala Yusufu Jara

Saniya matarafawalew ma sabati jegewusu caman na

Mali ye jegewusu jamanay. Ba fila minnu be jamana ceci, n'o ye Ba Joliba ni Ba Senegali ye, mɔnni be k'olu kan. Jegé be soro Selenge ni Manantali baraziw la. O b'a jira ko mɔnni ye Mali ka sorosiraba dō ye. Dijé tɔnba Oni bolofara min nesinnen be dunkafa sabatili ma, n'o ye Fawo (FAO) ye, o y'a jira ko jegé hake min be soro Mali kono san kono, o be se tɔni 100.000 ma. O be sefawai miliyari 90 lase jamana ma. Jamanakɔnɔsoro mume na, o be ben 42% ma.

Jegé hake min be soro Mali kono, o fanba be wusu walima ka ja. Fawo ka jate were la, Mali be jegé hake min soro san kono, n'i ko i b'o tila jamanadenw ce, bee be' kg9 soro ka dun. Jegé kene kg2,2 b'o la ; ani jegewusu kg6,8. O b'a jira ko jegé sɔrɔta mume na, 30% de kene be dun, ka 70% wusulen n'a jalen dun. K'a damine jegéko kanpajinamine na, ka se a kunceli ma, mɔgo 500.000 bolo be don baara la.

Mali mɔnni nemogó dankan Alihuseyini Saro ka fo la, jegé be nafolo lase jamana ma, a be mɔndiyalanw lase hadamadenw fana ma u ka dumuniw na. Nafaba be mɔnni soro jɔlɔkɔ kono. Jegé wusuli, walima a jali be dabo jegé lamarali kama, a kana se ka tijne joona. A b'a to fana, jegé ka se ka meen mɔgɔw bolokɔrɔ dumuniko la. Nka geleyaba be jegé wusuli la. Saniya matarafawalew ma labato a caman na. O de la jegé caman tolilen be mɔgɔw bolo. Jegé wusucogo juman dɔnniya te wusulikela bee la, a minen nafamaw fana t'a dōw bolo. Alihuseyini y'a jira, ko walasa jegé wusu juman ka soro, min be se ka lamara ka waati jan ke, fo jegewusulaw ka kalan u ka baara kecogo juman na, ka minen nafamaw bila u ka bolo kan. A ko fura yamaruyalen dōw be yen, minnu ka kan ka ke jegé kan, walasa a kana toli. A be wusu, walima ka ja n'o ye. O fura dōw tɔgo tubabukan ye « K-Othtrine 2mg » ani « Actellic 50mg ». Kenye minisiriso ani baganmara ni mɔnni minisiriso benna o furaw jumanya kan, ka yamaruyasében k'o la, min nimorɔ ye 89-2459/MEE/MSPAS. Baara bolodalen be baganmara ni mɔnni nemogɔso bolo wusuliklaw kalanni kama saniya kono, min b'a to u ka jegé kana toli. Nka i b'a soro mɔgo caman t'o kunnafooni kalama.

Jegew be wusu walima ka ja cogoya minnu na, an'u be lamara cogoya minnu na, olu dɔnbaliya de be mɔgo caman jugun o jegé la. Mohamedi Jara ye dutigi dō ye, min y'a jira a muso la, a kana jegewusu walima jegé jalan san ka ke ale ka dumuni na ; ka da o jegew yecogo juguw kan suguw kono. N'i donna suguw la, i yere ne be k'o caman seere ye. Dōw be karitonw fensen duguma, ka jegé ton u kan. Wa u yere te fosi dōn u bolojegé ninnu wusucogo an'u jacogo la, sango u tun be ka

lamara cogo min na. Jegé numanw don, walima jegé tolilenw don, u t'o dōn.

Adama Jalo y'o jegfeerela dō ye. Ale y'a jira k'a ka jegew be bo Moti ka na; nka ko a te fosi dōn u nacogoya la Bamako. A yere koni jɔra a la, ko a b'a soro jegé dōw tolilen don. Nka walasa a ka wari kana tijne, k'a b'u feere ten. Jegfeeremuso dō fana tun be yen, min ni Adama Jalo ce man jan. A tɔgo ye Alima Kone. Dimogow tun be wɔyo la alc ka jegé nɔgɔlenbaw tonnen na. A ko ale te fen dōn jegé wusucogo la; wa a yere fe, gongon te fen tijne jegé ye; ka da a kan a be tobi ka dun.

Aramatu Bagayoko ka baara ye jegewusu ye o be san tan ni k'o bo bi. Ale ko jegé wusuli, walima a jali, o te ne a minen nafamaw k'o. I n'a fo dibi, jalikelanw. A ka soro o jegew fana tijenen te sanni u ka se i ma. Aramatu ka fo la, jegé min

be tolili sira kan, o yere de ka di wusulikela dōw ni jegetigi dōw ye. Dōw be fura min k'u kan k'u wusu, o yamaruyalen te jamana fe. I mana jegé tolilen wusu cogo o cogo, a te diya mɔgo da kono dunnedna; wa a te nafa ne mɔgo farikolo ye baloko la. A k'ale ye jegé wusucogo an'a jacogo kalan ke. A ko ni jalikelan numanw b'i bolo, jegew ji be saman ka bɔ u la k'a soro dimogow ma sigi u la ka fanw da u kono. Wusuli fana na, tasuma bere bennen be jegew mo kopuman. Aramatu ka fo la, hali ni jegé juman b'i bolo, n'a ma ja ka ne, walima ka wusu ka ne, ka lamara ka ne, a be tijne, a nafa be dɔgɔya balo nafamako la. Mɔgo dōw yere ko jegé labaara-law be fennjenamasagafalanw fiye u ka jegew la, walasa k'u tanga dimogow ni tijeniferen suguya werew ma. Kasoro u b'a dōn pere, ko posonin minnu don, u ka jugu.

hadamaden ka kenye ma. Cakeda min ka baara nesinnen be dumuniw saniyaliko kɔlosili ma, n'a tubabukan dajé surun ye Asikoma (AS-COMA) ye, o ye sègesègeli min ke Bamako san 2015 kɔnɔna na, o sereyasben y'a jira, ko jegé be bɔ Moti mara la, ka Bamako suguw lasoro; fen min ye kɔgɔjijegew ye, olu be bo Senegali ani Moritani jamanaw na. O sereyasben in kono, mɔgo minnu nininkana, o 20% y'a jira ko jegé ka kan ka furake lasagonyoro de la. U 69% ko ntumu don ka di jegé wusu ni jegé jalanw de la. U 76% k'u t'a don, ko fennjenamasagafalanw fiye jegew kan k'u tanga tijeniferen ma, k'o ye baasi ye. O « n-t'a-dōn » ye geleyaba ye hadamaden ka kenyeako la.

Fo mɔgɔw k'a to u hakili la, ko saniya matarafali dumuniko la, o ye dumunikelaw ka hake dō ye. O hake in lakodɔnna dijé tɔnba fe kabini san 1985 awirilikalo tile 9. A benkan nimorɔ ye 39/248 ye. A b'a jira, ko dumunikelala ka kan ka lakan, k'a tanga a banafenw ma. Mali kono, dumunikelala lakanan te. Senefen minnu be dun, senekela be dabali bee tige o sɔrɔli kama; nka a mako fosi te o dunbaaw ka kenyeako la. Dumunifeerelaw fana b'o cogo la. Hali ni dōw ka dumuni walima minfin tijena, a te fili. U b'a feere mɔgɔw ma ten. Sariya be yen ka dumunikelaw lakan, nka a te ka matarafa.

Anni Mari Keyita
Dokala Yusufu Jara

San 2020 hiijlataa musaka ye sefawari 2.149.563 ye goferenaman ka bolo kan

Yelema kura donna wiza sɔrcogo la hijilataa hukumu kono. I be se k'i ka wiza jininiseben (demandi) laben k'a ci ordinateri fe. Nin kunnafooni in lasera karon feburuyekalo tile 9 san 2020 hiijisso la Bamako. A laje nemogoya tun be diinekow minisiri Cerino Amadu Umaru Hasi Jalo bolo. Hiijisso nemogɔba Abudulu Fata Sise, diinekow minisiriso tɔgo la mɔgo min be da hiijidenw kan ka taa Makan n'o ye zenerali Abudulayi Dansoko Kamara ye, olu tun b'a kene kan. Fanga ka ciden in ye mɔgo sugandilen kura ye nin jɔyɔrɔ in na; a jirala jama na.

A jirala ko Makan faamaw ye nogoya don wiza sɔrcogo la jinan. Mɔgo o mɔgo b'a fe ka wiza jini ka taa hiji la Makan, u b'u ka wiza jinini seben laben, olu be ci ordinateri fe. Nin waley in daminen Makankaw fe kabini san 2014. Fen min ye lotoliko, taakasegin musakaw, Mina ni Arafa musakaw ani dumuniko ye, o bee be penabo o senfe. Nin ko ninnu bee jenaboli enterineti fe, o de ye hiji musaka caya dɔonin jinan. Goferenamana ka bolo kan a kera sefawari 2.149.563 ye; kenyeyew ka bolo kan 2.190.000; kasoro o tun ye 2.070.000 ye san 2019. Dɔrɔme ba mugan (d20.000) de farala o hake in kan jinan. Makan

faamaw ye dō farali min ke musakaw kan, o de nana ni hiji musaka yelenni ye.

Minisiri ka fo la, hiji labenni ye hijisso ka baara ye. O ye san ni san ye. Nka fen min ye diinekow minisiriso ka baara ye, o ye san mumne ye. San o san goferenaman be sefawari miliyon 350 don hiji labenni dafe. O kɔfe a y'a jini kenyeref fe, u k'u jresin u ka baara kecogo juman ma, ka mogolawoloma dabila. O kenyeref ka kumalasela tun ye Amadu Mayiga ye. A ye foli ni tanuni lase minisiri ma u weleli la nin kene in kan, ka laban k'a jira minisiri la, ko hiji labenni te taa waribabo k'o, a te taa baakeminien nafamaw k'o, a te taa Alako kanu fana k'o. A ko fen min ye wiza

sɔrcogo kofolen in ye enterineti fe, mɔgo minnu te kon ka na tɔgɔsebenw na, olu mako tena se ka jenaboo o cogoya kura in fe. O ye geleya ye u ka yelema kura la. Nka o ma Amadu Mayiga bali ka wele bila Maliden bee ma; ko n'i ma ne hijilataa ko, a juman ye i k'i wulituma dōn. Jamana bee n'a ka sariya don. An wajibiyalen don k'an taayɔrɔw sariyaw labato. A labanna k'a jira, ko goferenaman ka cesiri n'a ta bee, hijilataala kelen-kelen be seben min lafa, o seben sɔrɔli man nogɔ halibi. O seben in de b'a to hijilataala ka se ka lakodɔn, ka labenw damine a ye. Dugutaaseben n'o ye pasipori ye, o te se ka dilan o k'o.

Amadu Sɔ
Dokala Yusufu Jara

Nsiirin : N y'a da npogotigi dɔ la, ko Fatumata

Fatumata ko ale te furu ce si ma, min te kodon, ka ko koredon. Dugumasaden fila y'a komen, olu wulila k'u be taa Fatumata jini furu la. U sera dugu folo min na, u y'a sor bilakoronin dow be ntadon na yen. Kelen b'u la min togo ye Nci. U ko Nci ma, taa ji do soli ka na di an ma, an b'an min. O y'u jaabi, ko a' ye an ka ntadinge ta ka don suma na, sanni n ka na. A labanna k'u jininka, ko san-nasininko ji wa, salon ji, walima ninan ji de ? U k'a ma, teme ka taa ji soli ka na di anw ma sa. . Nci nana ni ji ye. A k'u ma, san-nasininko ji ye segenji fariman ye. Salon ji ye segenji salasala ye. jinan ji ye ji saniman ye. A k'u ma, ne ko aw ka anw ka ntadinge ta ka don suma na ; aw be ka dinge da mine k'a b'o ta. A' te dinge kura senni suma na, ka koredon bo go sumanen k'o kono ? O te ntadinge talen ye wa ? Nci y'u jininka, ko aw be taa minni ? U y'a jaabi, ko Fatumata min ko ale te furu ce si ma, min te kodon, ka ko koredon. Anw be taa o Fatumata in de jini furu la. Anw ye dugumasaden ye. Nci k'u ma, a ye n makono ; sur fini jugu ye n ba ka filenw mine ; a' ye taa olu ko kolonda la folo. U ko Nci ma, o kuma in koro ye mun ye ? Nci ko suro ne ba dc ye fari tobi ni sege ye. O sege ye a ka filenw mine kosebe k'u bilen. O de ye fini jugu ye. Nci ba nanen, a k'o ma, n ba, ne be taa dugusaden fe u ka musofuru la. U ye sira mine. U sera dugu filanan min na, Nci ye dugumasaden jininka. A ko ne ye kolon fila ye, kelen da njiginnen don, nka ji t'a kono. A to kelen falen don, nka o da jalen don. O koro ye mun ye ? U k'u te o don.

Nci ko min da njiginnen don, ni ji t'a kono, o ye muso denbatigi ka fijen ye. Ji te sor o fijen kono tuma bee la. Min da jalen don, ni ji b'a kono, o ye muso denntan ka fijen ye. O falen be ji la tuma bee la.

U selen dugu la, Fatumata be yoro min na, u taara u dantige numuke faama ye. O bilala u ne ka taa o dantigelikan nefo Fatumata Fa ye. O fana sera dugu masake ma k'o ladonniya a ka dunanw nakun na. U y'i bisimila. Fatumata ye sis faga, ka tobili ke, ka fini bilen kelen ni woro bilen tan da dumuni kan, ka taa o di dunanw ma.

Dugumasadenw ma son ka dumuni in dun. Nci y'a dun, ka tila ka woro bilen in ta ka bila a kun. Tile filanan na, a ye dumuni tobi, ka bagafini ni malasaworo tan da o kan, ka taa o di u ka dunanw ma. Nci y'o fana dun, ka tila ka malasaworo tan in ta, ka do di numuke ma o la, k'a to bila a kun. Tile sabanan ta, a y'o ke dege ye. A ye lefe biri degefilen dala, ka finije, woro jeman, sogokolo, kolonkise, cekala, sobin, konosogoninkili fara, ntufalenbulu ani bananbulu, k'olu ke lefe kan, ka taa o di u ka dunanw ma.

Dugumasadenw ma son ka dumuni in dun. Nci ko n b'a dun, ne nakun ye musofuru de ye. A ye dege min. A tilalen, a ye lefekanfenw ce ka ke a ka jufa kono. Dugumasedenw koseginna u ka dugu la. Su korbayalen, Nci bora k'a jo kenema. A ne benna banansun ma. A ye fen minnu ce lefe kan ka ke a ka jufa kono, a y'u bo, k'a bee cogoya jate mine. Konosogoninkili fara norolen be so min sanfe, n'a da fan kelen tugulen don ni cekalajenen ye, a donna yen, k'a bolo da Fatumata kan. O ko jine wa mogo? A ko jine te; i ka mogo weelen don. A ko ne y'e welecogo di? A ko e ye dumuni tobi, ka fini bilen ni woro bilen da a kan. O koro ye ko i be laada la. Tile filanan na, i ye fen minnu da o kan, o koro ye a ma ban doonin. A tile sabanan na, i ye fen minnu da degefilen kan, o koro ye ko banansun ni ntufalensun be a' ka du taasira la. Sogokolo koro ye, ko bulon b'aw ka du donda la, wuluw dalen be yen. Ko n ka kolo bila olu koro ka teme. Kolonkise koro ye ko bilakorow dalen be bulon kono, n ka kolonkise k'olu koro ka teme. Sobin koro ye, ko so sirilen be dukene na, n ka bin bila o koro ka teme. Konosogoninkili fara ni cekala koro ye, k'olu norolen be so fila la; nka min datugulen don ni cekalajenen ye, o y'i ka so ye. Fatumata k'a ma, e togo ye di? A ko ne togo ye Nci. U sira ;

dugujenda selen, Nci k'a le be taa. Fatumata ko ayi, o te se ka ke. I b'a to dugu ka je. Ni dugu jera, n be taa i jira dugumasa la, ko n ce file. Jönke kelen tun be dugumasa fe, min tøgø ye Maabiladøn. A k'o ka taa ni Nci ye numuke bara, ko a k'a sigi nege kørø. Numuke ye Nci sigi nege kørø, ko a ka wuli ka don so kono. Sanni Nci be se so ma, a kene yara pewu. A ye san saba ke Fatumata ka dugu la yen. Don do la Nci ko Fatumata ma, ne bëna taa an ka dugu la yanni kønø don ce. A ye so mine ka taa n'o ye. K'a to sira fe, suraka binkannikølaw y'a mine k'a siri k'a da, k'u b'a faga. Nci ko n'aw ye ne faga, a' te se ka ne sogo dun. Dugaw de be se ka n dun. A ko so kelen be mun je aw ye ? Aw te fen døn ; n'o te ne be nafolotigi dugu do døn, n'a' be son, a' be taa bin o kan. Cefarin dugu do b'a sira la, a' b'o fegen. Møgø kelen tun be surakaw la, o be bamanankan men. O ye Nci ka kumaw nefø a tønøgønw ye. Surakaw ko hayi, an be son ke. Alabanna k'a fo u ye, ko n'a taara, n muso be yen. A' b'a fo a ye, ko fen do be n ka kalaka kunyanfan fe, a b'i n'a fo murufe bilen, nka o te. Fen do be kalaka jukørø, a b'i n'a fe jurukise, nka o te. Fen do be kalaka kunyanfan fe, a b'i n'a fo muru, nka o te. Fen do be sanfe, o be fiilifaala, a b'i n'a fo duga ; nka o te. A k'u di a' ma, a ka na n'u ye.

Surakaw taara o dugu kono ka se dugumasa ma, ka kuma nefø o ye. Dugumasa ye Maabiladøn ci ka taa a fo Fatumata ye, ko suraka døw nanen be, kuma do b'u da ne t'o faamuya ; ko a ka na. Tuma min na Fatumata sera, surakaw y'u dantige a ye. A kasira. A ko dugumasa ma, a' ye surakaw mine ; a' kana son u kelen ka dan ke de.

Fatumata ko fen min be kalaka jørø n'a b'i n'a fo jurukise, o b'a jira k'u ye ne ce mine k'a siri. Fen min be kalaka kunyanfan fe, n'a b'i n'a fo murufe bilen, o b'a jira k'u be ne ce faga. Fen min be kalaka kunyanfan fe n'a b'i n'a fo muru, o b'a jira k'u b'a fe ka ne ce kantige ni muru ye. Fen min be sanfe n'a be fiilifaala i n'a fo duga, o be ne ce su dunni kof dugaw fe.

Dugumøgw ye surakaw min k'u siri k'u da, ka sow mine ka taa u tøw jini sira fe. U ye do faga, ka døwjenama mine, døw fana bolila. U sørøla ka Nci fon ka na n'a ye dugu kono. Møgø, n'ye kodøn, ka ko kørødøn, i be s k'i yere bo ko gonin caman na.

Laadilikan: Møgø, i jølen ku te ye jama min na, n'i y'i sigi møgw b'a fo k'i taara so. Fen minnu ye kelen ye, olu de be s ka fara jøgøn kan.

**Jaaba Fane ka bœ
Dubabugu, Sagabala
komini na Jijenin**

Poyi: Karamçgo i ni ce

Karamogo i ni ce,
I ni cesiri, i ni mujun
ni sabali,
Karamogo i ni kalan.
I ye ne Faraban Balo kalan,
Ka ne ke kalanden jolen ye.
Bi, ne yere ye karamogo ye.
I ma kalan k'i kelen kama.
I y'a ke dugu kama,
I y'a ke sigida kama.
Karamogo i ni ce.
I ni ce, i ni baraji.
Nin be fo faamaw ye.
U be joyoro min na bi,
Kalan de y'u lasé yen.
Ni folo karamogow tun y'u
konorangoya, *
Bi mogow tun te dönniya ccs.
Karamogo i ni ce.

Faraban Balo ka bɔ Fuladugu-Kötuba, Kita mara ja

Poyi : Diję gęleyara

Dijne geleyara.
Ne siranna dijne ne.
Ala k'an kiisi k'an
tanga dijne masiba ma.
Dijne fekera, dijenatige geleyara.
Musalaka ni kôkuma cayara.
Janfa ni nengoya cayara.
Fagaliba ni nêjnini jugu cayara.
Dijne kera bénbaliso ni nataso
ye.
Kotoñogontala banna.
Hine dôgoyara, danbe ni hörönya
binna.
Faama te faantan fe.
Dannaya banna sigi kono.
Nafoloko ni dugukoloko ye
dijnema fereke.
Bee ko ne kelen ka nafa.
Mogg si te si ka here fe tuguni.

**Isa Jalo ka bɔ Kɔdugu,
Dugabugu kominina Kati**

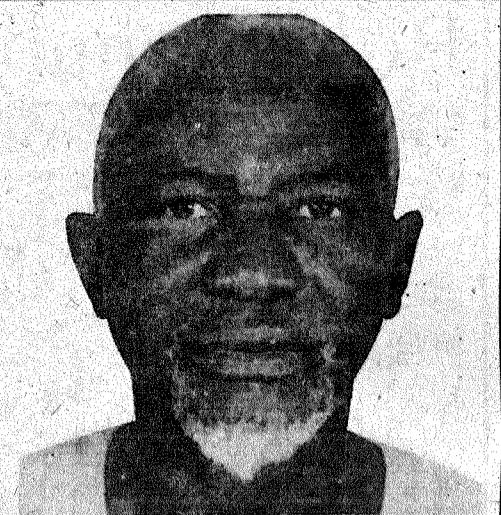
Maakɔrɔbaro : Gana fanga

Tarikidɔnnaw bε Gana jamana sigili bisigi k'a bila san keme seeginnan waatiw la. A fasonama tun ye Soninkew ye. A fanga marabaaw, minnu dɔnnhaali, olu ye Sise Tunkaraw ka bonda ye. Fangatigi min ye masawolo sɔrɔ o waati la, o tɔgɔ tun ye Kage Magan Sise ye. Kage Magan kera Gana masaya tɔgɔ ye, n'o kɔrɔ ye sanutigi ye. Kunbi-Sale kera

a masayadugu ye. Kunbi-Sale tun bε Nara ni kɛnɛka cε, n'o ye kogodugu ye. Gana labanna ka dɔn ni tɔgɔ min ye, o kera Wagadu ye. Wagadu kera soro, here ani laafiya jamana ye k'a ka sigijɔgɔnya sinsinbere ke jagokesiraw ye Beriberiw ni Mandenkaw fe. Soninkew ye Wagadu jamana se Sahara cencen ma, Senegali ba ni Joliba ba ma, k'a dan bi Moritani na.

Cikanw :

1. Kumases saba seben Gana fanga kan ka ben i ka faamuya kan.
2. Dajew kɔrɔ fo : tarikudɔnnaw, bonda, Kage magan, haali.
3. Tɔgɔje saba ta masalabolo kɔnɔ.
4. Dajew kumadenw labo : sigili, bisigi, jagokesiraw

Karamogou
Daramani Tarawele

Kalankene : Mandenjamana sariyasunba

An kelen file ka jaara minnu ka kumaw fara jɔgɔn kan Kurukanfuga laje kan, o b'a jira ko sariyasunba tun bε Mandenjamana bolo, n'o ye « Constitution » ye tubabukan na. Nka a tun maralen be hakili la jaaraw ni dɔnkotigw bolo. A tun ma seben. A sebenbaliya, Solomana Kante y'a fo o de ma ko Kurukanfuga Gara jinekoba kelen. Ale fe, u ninena sebenni kɔ o donw na, kasɔrɔ u tun be sebenniko kalama. Sunjata ni suraka ni larabu minnu tun bε jɔgɔn fe, sebenni tun b'olu bolo. Hali an yerew ka dɔnkotigw, sebenni tun b'olu fana bolo gundo la. An y'o negen caman ye faraw kan ani kuluwow kɔnɔ an ka siya caman bolo. Bi, an be sebenni tile la. O koson, dɔnnikelaw ye baara ke, ka Kurukanfuga laje benkanw seben, benkan minnu kera sariyaw ye, farafinjamana caman taamana minnu kan kabini lawale fo bi Afiriki tilebinyanfan kɔnɔ. O la, a ka kan, an ka ko kɔrɔw, an yere k'u seben. An ka tariki n'an ko kɔrɔ caman be yen; larabuw ni tubabuw de y'olu seben. Olu be du dɔn nka u te an ka laadalakow n'an ka dɔnniya kɔrɔw dudadu dɔn. A ka ni, an bitile mɔgɔw, sango dɔnnikelaw, an ka sebenni ke, an ka dijelatige ko bee kan, kɔrɔlen ani kura, k'o bila an denw je, k'o bila sinimɔgɔw je. Wa n'u sebenna an ka kanw na, o de ka fisa. Pasikali Baba Kulubali ko an ka seereyali ke. A m'a fo k'an ka segin jobato ni bolison ma. Nka k'an k'a seereyako do tun be yen, ko dan tun be kow la, ko bi ma duguje. O seereyako ye, k'an ka sebenni ke. An ka du-guw sigicogo, an ka cefarinw, an ka tarikiw, an ka nsiirin ni ntalen ni nsanaw, dɔnw ni dɔnkiliw, an ka dugawukecogow, an ka foli-cogow, ladamu kecogow, an ka sɔnnikekanw, somaya kalanw, adw. K'olu bee seben. Ni mɔgɔ min y'o ke i y'i ka keta ke, i ye bi sabatilibaara ke. I ye sinijesigi baara ke. O te mɔgɔ bo silameya la. O t'i bo kereceny la. Nin ye Mandenjamana sariyasunba kɔnɔkoye. Tariki la, jamanaba

minnu bε kofɔ dijε kɔnɔ bi, a ka kɔrɔ n'olu caman ka sariyasunba ye :

NEBILA

Mandenjamana cεbow n'u demebagaw farala jɔgɔn kan san 1236 waatiw la Kurukanfuga, Kirina kεlε sebaaya sɔrɔlen kɔ mandenkaw fe. Kurukanfuga lajejama, Dalen b'a la k'a fo ko hɔrɔnya ninini kεlε de kera sababu ye ni masakew n'u demebagaw farala jɔgɔn kan Sunjata ka yamaruya kɔnɔ ka Sumaworo kεlε ; Be Sogolonjata dɔn mandenmasa ye, ale min ye jamanaw fara jɔgɔn kan, ka masake bee ka yɔrɔ di ma i k'a mara i sago la ; Benna a kan ko jɔnya ye dankari kosebe mandenkaw ka hɔrɔnya la, o koson u y'a jini a ka dabila

pewu ; Dalen b'a la ko baara dɔrɔn de bε mɔgɔ kanhɔrɔnya k'i baanaya ; Dalen b'a la ko Madenjamana jaara musoman n'a cεman ka wulikajɔw de kera sababu ye se ka ke tɔjɔni na ; Benna a kan ko walasa sigijɔgɔnfeko juman ka sabati Mandenjamana mɔgɔ bee ni jɔgɔn cε, a ka jii sariyaw ka sigi senkan minnu sinsinnen be jɔgɔnmakoto, jɔgɔndemε ani jɔgɔnbonya kan ; Kurukanfuga lajekelaw, Benna a kan ka sariyasunba dilan Mandenjamana tɔgɔ la. O sariyasunba in kɔnɔkoye file nin ye : Sariyasen fo : Mandenjamana jamakulu tilalen be nin cogo in na :

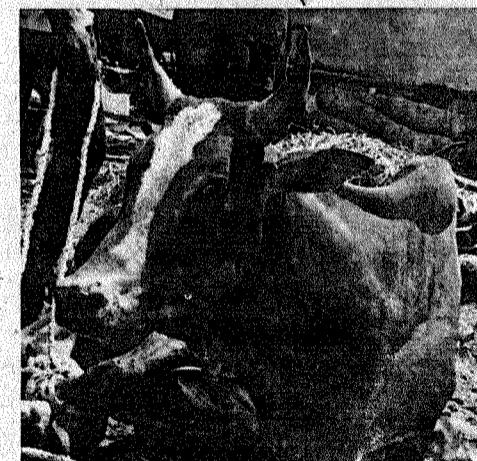
-Ton ni kala tabaga mɔgɔ woɔro (16) ;

-Masarenbonda ye naani ye (4) ; -Moribonda ye duuru ye (5) ; -Daara ye naani (4) ye ; -Ani jɔnkulu kelen (1).

Kulu bee n'a jɔyɔrɔ, n'a ka baara kerenkennen. Sariyasen 2 nan : A diyagoyara pamakalaw kan, u ka tijne fo masakew ye, ka ke u laadibaga jɔnjɔnw ye, ka baara ke ni hakili ye walasa sariya talenw ka labato ani ka basigi sabati Mandenjamana kɔnɔ. Sariyasen 3 nan : Moribondaw y'an karamogow n'a ladamubagaw ye. Bee lajelen ka kan k'u bonya, k'u makoto. A to be bo kibaru nataw kɔnɔ, ka da kibaru kalanbagaw n'a kanubagaw ka lapini kan.

Siriman Kuyate,
Mahamadu Konta

Misi fan bee kera nafolo ye bi an fe yan

Segu marabolo yɔrɔ dɔw be yen, olu t'a fo misi, u be misi wele nafolo. O ye tijne ye. Jamana yiriwalenw kan, misi sogo, a joli, a nɔnɔ, a kɔnɔfenw, a golo, a ku, a ntɔrɔnw, a kolow, a gerew, olu be makojie, olu bee ye nafolo ye. Bi, an fe yan Bamako, mɔgɔ caman be ka balo misi majɔgɔlɔn dɔw la, kasɔrɔ fo, olu tun be fili, mɔgɔ si tun mako t'u la. O majɔgɔlɔn ye misigere, a ntɔrɔnw, an'a kusiw ye. Kɔrɔlen, misigolo ani bagan caman ni kunsogo caman golo tun ye nafolo y'an fe yan. Garankew tun b'u wasadon u la, ka makojefen caman dilan : samaraw, sakiw, masiriw, karafew, pɔritimɔnew,

adw. Fɔlɔ, o garake kelen ninnu de tun fana be soku ni misiku siw laben k'u ke dimɔgɔ fifalanw ni fɔlɔko bɔlanw ye. Nka o waatiw la, u feereli n'u labaarali tun ma ke foroba ye.

Bi, u kera nafolo ye min be mɔgɔ gansanw ka bolokan k'u yere balo. O mɔgɔ dɔ ye Musa So ye, a si be san 35 la. Ale ka baara ye misigere ni misiku sanni ye misifagoyɔrɔ la Sabalibugu kuranin kin na, k'u feere kiliyanw ma. Gerew ni kuw tolikasa ka bon nka o n'a ta bee kasa jugu in t'ale tɔɔrɔ, bawo a balo b'a la, a ye muso furu a la, ka so jɔ a la, k'a ka denbaya balo n'a ye.

A ka fo la, komi ale ye buseden ye, dɔ ye tubabu kiliyan dɔ lase ale ma k'o mako be misigere caman santa la, n'a be se k'u lase a ma. Kabini ale y'o baara fo in ke, ka tɔnɔba sɔrɔ, ale m'a dabila bilen.

A be misigere suguya fila san, min kene don ani min tolilen don, olu sɔŋɔ te kelen ye. A be misigere kene 2 san sefawari d35, k'u feere d80. Gere tolilenw, a b'olu 2 feere sefawari d40 ka se d50. Misigere kenew de sanni ka di Musa So ye. A be tile 15 ke k'u son tilema fe nka ni samiye don

san nako fila b'a bo. A be kataktanin falen feere sefawari d4 000, k'a sotaramafa feere sefawari d15 000.

Musa ka fo la, misigere ninnu sanbagaw ye malidenw de ye, u b'u san k'u mugu ke u ka forow la ka foro nɔgɔdon, o b'a to ni sɔrɔ caman be ke sango jiriforotigw, a b'a to olu be jiriden pumanw sɔrɔ minnu ka di kosebe.

Musa be misiw belekili fana feere, olu fana sanbagaw ka ca sango lotolitigi minnu be bo Togo ani Benen jamanaw kan, n'u sigilén b'an fe yan. Belekili 2 be san a fe sefawari d30, k'a feere d40 ka se d70 ma. A be misiku san sefawari d120, k'a sogobu bo a la, k'a siw mara. O siw kilo be feere a fe sefawari d25 ka se d40 ma. Si ninnu be dilan ka ke misiku ye, bitigitigw b'a san k'u ka minenw fifa n'a ye ka fɔlɔko bo u la.

Misi dagalakaw ni kolow ni ntɔrɔnw bee be feere. Mɔgɔ b'u jeni k'u mugu bo, k'u ke forow ni nakɔw la walima k'u ke furaw ye.

Musa So b'a fe bi k'a ka jago yiriwa k'a ke cakedaba ye walasa ka baarakedenw ta, ka dɔ bo denmisew ka baarasɔrɔbaliya

Bololasanubo kɔlɔlɔ juguba be sigida n'a lamini kan

Pankurunjiginkenin do be Kepneba. Sanubɔlaw ka pankurunniw be se ka siŋe fila ke yen dɔgɔkun kɔnɔ. Damanda do b'o pankurunjiginkene in masurunna na. Cew ni musow ani denmisew be tilen nɔgɔn kan yen don o don. A dɔw ka baara ye faraci ye, dɔw ta ye dumuniseere ye, dɔw fana ta ye damanbɔgɔw tentenni ye. I b'a sɔrɔ damandinge keme ni kɔ datigelen don sirajuruw fe damansiyɛ in kɔnɔ; kasɔrɔ damansen daminena yen a ma meen fɔlɔ. A ni Kepneba dugu ce te teme km1 nɔgɔnna kan.

Sanubɔla ninnu mako si te sigida n'a lamini lakananiko la. Fen o fen b'u hakili la, o ye sanuko dɔrɔn ye. I be jirijuw tigeleñ ye ka sogolon fanw fe. Furancé janba te damandingew ce. Walasa damanw kana siri k'a sababu ke jiriw ka lengelanga ye. U b'u tige fo u ju la. damandinge dɔw ka dun ni m100 ye. Sanubɔgɔw be ko yɔrɔ minnu na ni pɔsoninw ye, o ji woyi i n'a fo kɔ. Seyidu ye sanubɔ denmisén dɔ ye ka bɔ Lajine. A ko olu be jiri minnu tige ka don u ka damanw kɔrɔ, u be wari sara ji ni kungo lakanabaaw ye o kama. Ale ye sanubɔjekulu dɔ kutigi ye. Sanubɔmansin kelen b'u bolo, u kelen don ka numuke kelen fana ta u mako kama. O be baarakemin minnu dilan u ye, u b'o to feere mɔgɔ werew ma damanda la yen. Mɔgɔ bena u ka baarakemin tijenew fana laben u ka numuke bara. N'o ye kala donni ye peluw la, pikiw la, maritonw na ani jelew la.

Babolo dɔ be yen min be wele Falame ; o ji tijenew don k'a sababu ke sanubɔgɔw koli pɔsoninw ye. Mɔgɔ o mɔgɔ ye waati ke damandaw la, o be do kalama nin ko la. Damandaw b'a la ka danteme caya ; nka sigida n'a lamini lakanani sariyaw te ka labato. Mɔgɔ caman y'a jira, ko faama minnu ka kan ka damansennaw mine sigida n'a lamini tijenew na, olu be surɔfen mine u bolo k'u je tugu a ko kan. Damansenna fanba be bɔ Burukina Faso ani Lajine. U y'a jira ko hali ni zandaramaw y'u

mine k'u ka baarakeminew ce, u be wari di olu ma, u b'u bila, u be teme n'u ka waleya jugu ye. Komandan kɔrɔba ka baarakeyɔrla, n'o ye komandanbiro ye, a jirala ko mɔgɔkodese b'u la k'u disi da damansiyɛ kɔlɔsili la, mɔgɔw kana dan sagon. Idirisa Kane min ye komandan kɔrɔba ye, o yere ko ale jɔrelen don ni sigida n'a lamini minecogo ye damansennaw bolo. Ka da a kan ko jiriw tige cogo man ni, pɔsoninw be ka labaara mɔgɔw fe. A ko dugulen dɔw yere be sanubɔla duanw kɔkɔrɔ u ka waleya jugu la. Sigidalamɔgɔw ka kan k'a dɔn, ko sanubɔlaw be taa ka kasaara to u kɔ sigida la yen. Kungoda be

tijen, sene te se ka ke, baganmara te se ka ke, hali bají te se ka mako ne tuguni. O b'a sɔrɔ sanubɔlaw taara n'u ka nafaw ye. Komandan kɔrɔba ko waati ni waati olu be bɔli min ke ka taa daragitiw kama, sigidalamɔgɔw yere de be kɔn k'u ladɔnniya ko kɔlɔsilikew b'u sira la, u k'u dogo.

Kapiteni Modibo Suntura ye Kepneba ji ni kungo lakanabaaw nemɔgɔ ye. Ale ko sanubɔlaw ka jiribatige ka kene fere, ka jiriw tige don damanw kɔrɔ, sarabonbɔ, dɔgɔfeere ani kungojenin, olu ye siranpeko ye damandaw la ; n'o te dugumɔgɔw te sarabonbɔ ke, u te dɔgɔ tige ka feere. U t'o masɔrɔ ; sabula u b̄e da foronnen be damandaw la sanu nɔfɛ. Modibo ko mɔbili te olu bolo yen u ka mununmunsaalow kama ka kɔlɔsiliw ke. A ko kati-kati kelen min tun be ji ni kungo lakanabaaw bolo, o kolon jɔlen don ; o be san damado bɔ. Dɔwɛre ma sɔrɔ ka bila o nɔna halibi. Felebɔ te ke Kepneba. Dugumɔgɔw t'o si masɔrɔ ; nka sogo minnu be kungo kɔnɔ, olu be yelema-yelema na kungodaw ni nɔgɔn ce. Damansiyɛw mana yelema fan min fe, kungosogow be yelema fan dɔ fe. Lew, mankanw, maliw, miniyaw, kaanaw, bamaw, kamiw, wɔlɔw, kakilakaw ani cekankanw b'o la. Nin

kungosogo ninnu be to ka mununmunun Mali ni Senegali ani Lajine ce.

Idirisa Ba ye Kepneba meri dangan 3nan ye. Ale y'a jira ko kungo lakananen fanba be jini ka mine sanubɔlaw fe ; nka ko dabali minnu tigeleñ don ka sigida n'a lamini lakana, olu te ka labato. U be tilen ka jiriw halaki ka ke dɔgɔw ye, ani k'u don u ka damanw kɔrɔ k'u lɔmine u kana firi. Sanu jinini ni pɔsoninw ye, o konnen don. Ji ni kungo lakanabaaw y'a jira ko mɔgɔkodese ani bolifentanya b'u la k'u ka baara ke a nema.

Nka cakedaba minnu be sanubɔla, sigida n'a lamini lakananen waleyaw labatolen don olu fe. Yamaruyaseben b'olu bolo u k'u ka baaraw ke. U b'u ka sanubɔgɔw ko yɔrɔ minnu na, o ji nɔgɔw lakananen don ni giriysi jolomaw ye. Nka mɔgɔw be ka siran n'o jinogɔba si-gilenw ye, u kana ke sababu ye ka dugujukɔrɔjiw pɔsonin. U be jiritige sariyaw labato. Wa u mana jiri minnu tige, o b'o nonabilali waleya do ke. Yamaruyaseben te bololasanubɔlaw bolo ; olu ta ye dogokasanubo ye. U be pankatali min da sigida n'a lamini kan, dan t'o la.

Ahamadu Sise
Dokala Yusufu Jara

Baya ni wusulan ye musoya sankɔrɔtalanw ye

Baya ye musow ka yere diyabɔfenw do ye. Muso furulen ni muso gana fila b̄e b'a siri u cela. Hali musomannin fitinin dɔw b'a kanu. Mɔgɔ dɔw ka lakali la, baya be muso cekise tilen. An be don min na bayafeerelaw ni bayadilannaw ka ca duguw kɔnɔ; kerenkerenneny la dugubaw kɔnɔ, i n'a fo Bamako. Amina Sise ye bayafeerela ye Bamako. A ka fo la, bayadilannaw be a suguya caman dilan, wa tɔgɔ b'a b̄e la u bolo. Baya dɔw yere be dilan ka kene n'a nininbaa sago ye. Misemannin b'a la, kumbaba b'a la; dɔw yere be yen warije soginnen b'olu la. Bayajuru hake b'a ta 1 na ka se 30 ma. Baya dɔw tonnen don manajuru la, u be buulubo, dɔw ye baya jalanw ye. Olu be siri ten u te sama ka buulubo. Olu de ka ca wulakɔnɔmusow cela halibi ; n'o te dugubakɔnɔmusow banna o la a meenna. Amina Sise k'a ka bayaw sanbaa ye cew ni musow ye. Ce te baya siri; nka min ka di u ye, u b'o san ka sama u kanubaaw ma. Mɔgɔ dɔw fana bana baya tige ale fe ka taa u ta jini u la sugu werew la, ani dugu werew la.

Baya kelen sɔngɔ b'a ta sefawari dɔrɔme 100 (kemɛ) na ka se

1.000 (ba kelen) ma. Muso dɔw yere b'a jira ko, k'olu ka baya dilan, k'u ce togo k'a kan, walima ka ce n'a muso ce kuma dumaninw səben a kan. O b̄e n'a sɔngɔ don. O kumakan dɔw ye "Ne b'i fe Bebe", "Ne filanteri", "Ne ka ni kanunen", "Ne tilance" ; ani dɔwerew.

Muso misen dɔ y'a jira, ko baya ka di ale ye kosebe kabini a fitininnama. Ko n'ale ma baya siri, a ka masiri te dafa a bolo, a fari te foni o don na. Bayafeerela ka ca Bamako suguba la. N'i donna u ka yɔrɔ la, i be baya suguya caman dulonnen ye. Bayasannaw be tilen ka mununmunun u ni nɔgɔn ce. Nene ye musokɔrɔba ye, min tun nanen be bayasan na, sabula a denmuso fɔlɔ ka kɔnɔ tun dɔgodalen don. A y'a jira k'a wajibiyalen don baya ka ye kɔnɔminenw na. Ka da a kan u muso dama b'a fo u ni nɔgɔn ce, ko muso bayantan kɔnɔso kɔnɔ, k'o ni cebakɔrɔ dama ka kan.

Wusulan ni baya bənɔgɔn dafa muso la

Maañɔmagaw b'a fo ko baya ni wusulan bənɔgɔn dafa. Kerenkerenneny la, samiyɛ fe wusulan de ma ka di kosebe muso furulenw bolo. U b'a fo ko muso gana man kan ka farati wusulan donni na ka caya ; sa-

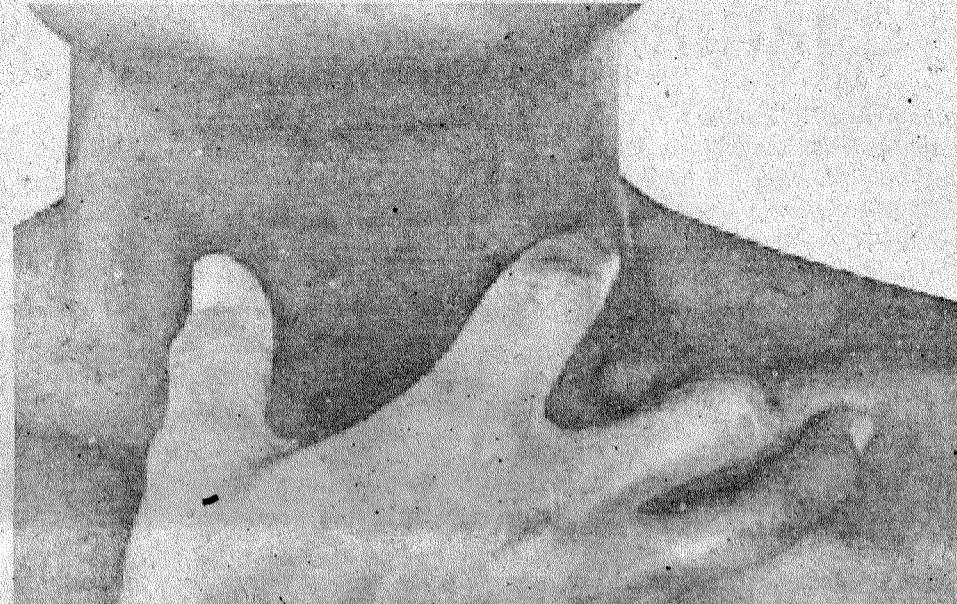
bulu k'o be a meen musoganaya la. An be don min na, wula kɔnɔ ani dugubaw kɔnɔ, i mana don du caman kɔnɔ wusulankasa b'i kunben. A kerebete kɔnɔdonw yere fe, i b'a sɔrɔ wusulankasa ni latikɔlɔkasa duurulen be muso gorobine caman kɔ.

Wusulan fana suguya ka ca : geninkalakalanin b'a la, jekalanin peremiye n'a deziyɛmu b'a la, maajɔkisenin yere b'a la. Wusulanbara kelen sɔngɔ b'a ta sefawari dɔrɔme 40 (bi naani) na ka se 15.000 (ba tan ni duuru) ma. A dɔw yere sɔngɔ ka ca n'o ye. Sali Keyita ye wusulanfeerela ye Bamako suguba la o be san 40 bɔ. Ale y'a jira ko muso taalan ye kasa duman ye. O la sanga ni waati b̄e la, a ka kan ka wusulan don a ka so kɔnɔ, ani ka latikɔlɔpumanw fiye a la. Ale fana ko cew ni musow y'ale ka sannikelaw ye. O dɔw b'u wusuli matarafa ; nka dɔw fana be taa u ta jini u la sugu werew la, walima dugu werew la. Ce dɔw yere be wusulan sebekɔrɔ san u muso ye. Wusulan mandiya kosɔn, a fana ka ca kɔnɔminenw na o te bilako ye. Mus o muso be wusulan don kosebe, ce te ban o ka so kɔnɔ.

Aminata Sindi Sisɔkɔ
Dokala Yusufu Jara

Denmisennin ka kannabaganin ye jorenanko ye n'a ma furake ka ne

Boledugu kono, kannabaganin be wele kannobalanin. A sababu be se ka ke banakise ninama do ye, walima k'i mine ten k'a soro banakise ninama te. A be denmisenniw mine ka caya, minnu si hake te teme san 4 kan folo. A be mogo mine i kan kondona na, nkongiju la, k'i dese ka dumuni kunun. I kannonona b'i dimi. A tigilamogo farilafunteni be yelen ; k'a ta degere 39 na ka se 40 ma. Kadijatu Singare ye dogotoro ye Gaburuyeli. Ture Dogotorosoba la Bamako. Ale y'a jira k'u be se ka kannabaganint 200 bisimila san kono. Denmisenniw ni mogokorobaw b'u la ; nka a fanba ye denmisenniw ye, minnu si hake b'a ta san 4 na ka se 15 ma. Mogo caman te kannabaganin jate bana jugu ye n'a te teme dogokun fila walima saba kan ; nka tuma daw la, a kuntaala b'a ta kalo kelen na ka se fila ma. A be ke bana dagalen ye, n'a kuntaala janyana ni kalo fila ye. Kannabaganin 50% fo 90% be mogo mine ten, k'a soro banakise ninama te.

Kadijatu Singare ka fo la, denmisenniw ka kannabaganin sababu te banakise ninama ye. Nka n'u si hake be korobaya ka taa a fe, u kannabaganinto duuru o duuru, kelen ta sababu ye banakise ninama ye. Kannabaganin be mogo kankonona dimi, dumuni kununto be digi i la. Fasasira minnu b'i kan kono, olu be funun, i kan b'i dimi, i fari be kalaya. Kannabaganin ye bana yelemta ye; babula a banakise be yaala fije fe. A tigilamogo mana sogosogo mogo keneman koro, a be se k'a ka bana yelema o fe. Walima n'o magara a bolofen banakisema do la.

Kadijatu Singare y'a jira, ko kunben te denmisenniw ka kannabaganin na. I be se ka jatemine doron de ke. N'a ye kelen mine, i b'i jilaja ka mogo tow mabo a la. Tegé koli waati ni waati safune

na, o be se ka k'a kumbencogo do ye; I be "kilinékisi" k'i taamajogon ye ni kannabaganin b'i la. N'i be sogosogo i b'o biri i da la, o b'a to i ka banakise kana mogo tow lasoro. N'i y'a don ko kilinékisi min nogora, i b'o bila namanminen kono. O b'a jira ko saniya matarafali be kannabaganin kumbencogow la.

Ni kannabaganin ma furake ka ne, walima n'a ma furake, a be ke bana jugu ye, ka ko werew lase i ma; i n'a fo dusukundimi, kurukundimi, n'o ye kolotugudaw dimi ye, komokilidimi, kunkoldimi, walima wololabana yere. Kannabaganin be furake. A be segesegé k'a don folo, n'a sababu ye fen min ye; ni banakise ninama don, walima n'o te. N'a sababu ye banakise ninama ye, furaminnu be wele "antibiotiki", a b'olu ta. Nka nkannabaganin min sababu te banakise ninama ye, dogotorofura t'o la; o be se ka keneya a yere ma, ni kankonona fasasiraw funun jiginnia.

Fatumata Nafo
Dokala Yusufu Jara

Musow banna golo finman na ka musojemanya nini cogo bee la

Farilajeyasuraw b'a la ka mogo caman so ci ; kerenernenya la musow. O fura minnu tubabukan ye "po kileri", "zero tasi", "sikini layiti", "karo wayiti", "biyo layiti", "kilarisi", "abijannezi", "GG" ani sokileri". Da suguya bee be u la. U songo b'a ta dorome 80 na ka se dorome 6.000 ma.

Fantaye sekerteriyenemogoyaso do la Bamako. A si hake be san 48 na san 2019 na, a kundama ye m1,70 ye, k'a girinya ke kg77 ye. A be musomasirw scere a bolofe. An be don min na a furulen don den 4 b'a bolo.

Fanta ye sangaba soro a ka denminenya waati la. Cew tun te ban a nafetaama na. A yere ka fo la, a y'a tile ke. A ta tun b'a ni ce waritigibaw ce, fo a muso nognon tun be keleya a la. Ale tun majamukan tun ye ko Finmannin kalekele. Fanta be furuce min kun, a k'o tun ma da a la fiyewu, k'ale bena ke a furumuso ye ; ka da a kan ce dama min tun b'ale k'furuko la, dan tun t'o la. Nka don te wele don na ; a k'ale "san wora" kaban. Sabula farilajeyasuraw y'ale soci a meenna. A banna a ka finya la ka noro farilajeyasuraw la, walasa k'a diyagoya yelema ka ke muso jeman ye. Fanta ye do mun farilajeyasuraw suguya bee la.

Madamu Dunbiya Umu Kuyate be san 10 bo farilajeyasura kan; kerenernenya la, a be fura min matarafa kosebe, o de ye karo wayiti ye. Ale da man gelén; a kelen sogn te teme sefawari dorome 80 kan.

Madamu So Maiyamu Sangare tun be farilajeyasura min mun, o

songo tun ye dorome 250 ye. O tun b'a la k'a fari ne a yertjena; nka nejurujanya kama, a y'a pan ka taa "GG" san dorome 400 k'o mun. O ye kurukuruw ni tomi finmanw falen a peda la. Kasoro a tun b'o mun hali a den na, walasa o kama ke farafin ye.

Muso min togo n'a jamu damine ye signiden D ni B ye, o ye lakolikalan ke. A ko farilabanasurake dogotoro do ye farilajeyasura do seben ale kun a ka gololabana do furakeliko la. O fura in kololo jugu selen te a ma folo.

Gololabanasurakela Dogotoro Sala So b'a jini musow fe, u kana farilajeyasura ta. A ka fo la, olu dogotorow be min yamaruya u ye, o ye « hiporozoni » ye. O bese ka fari je, nka o ka farije kuntaala man jan. O tali be dabu bana min furakeli kama, n'o banna i b'a bila. N'i m'a bila a tuma na, a be se ka gorow falen i fari kan. Fura min be wele tubabukan na "hidorokinoni", o be farikolo koro joona, ka gorow falen a kan. Dogotoro Sala So yere be baara e Bamako komini 4nan dogotorosoba la ani kunatofurakeyoro la Jikoroni.

Dogotoro Ibarahimu Kante ye musolajiginna ye Ponce dogotorosoba la. Ale y'a jira ko bana caman be musow la sisan, u sun ye farilajeyasuraw ye. A ko konomaya ni farilajeyasurata te taa ni nognon ye. A be tansiyon yelennen bila musokonoma na. Ibarahimu Kante ko farilajeyasura be mogo farikolo labila tansiyon yelennen ye. N'i garijegera kabana a b'a to juguya. O kololo y'den saya, ba saya walima u fila bee saya. Jatemine na, tansiyon

yelennenba be musokonoma minna, o be basibori sebekoro ke a konobara kalo saba laban de kono ka caya; Sabula fen minnu be golo kono n'u be joli simin, farilajeyasuraw b'olu tije.

Dogotorow ka fo la, an be pomadiw ni kasadiyalan fen o fen fiye an na, o bee be se an joli ma. Joli b'u lase kunkoloseme ma. N'o kera farilafen min be wele tubabukan na "melanini", a b'o tije, ka hakilidogoya lase mogo ma, k'a bali timinandiya la ka ko daw kecogo nepini. Muso minnu be farilajeyasuraw tali matarafa kosebe, olu farikolo be segen kojugu u te se ka jiginni mujun. U fasaw te se k'u ka baara ke a jema tuguni. O de bana ni opereli ye ka caya; n'an k'o ma tubabukan na "sezarieni". Joginnida mana bo a mogo suguya ninnu fari la, a keneyali man telin. O de la musow ka kan k'u wasa don u

farikolo la ni ko jumanw ye, ka teme farilajeyasuraw tali kan. Fatumata Jara si hake be san 37 la. A talan kelen bejenaweri ye. Sabula hidorokinoni befarilajeyasura minnu na, olu bejni k'a ne tije. Kabini a fitin na b'o fura ninnu kan. Tuma min na Fatumata ye furapagami damine k'a farikolo jeyali sennateliya, o kololo yelenna a new na. A kera i n'a fo foronto cilen b'a ne koro. A neji tun be tilen ka suuru. A ma ne min ko a taara a new lajefurakeyoo IYOTA la. A ye tile 3 ke dogotorow bolo furakeli la yen. A ta labanna nenaweridon na; Sabula u ni tijenitun man jan tuguni. An be don min na Fatumata kelen be laadibaa juman ye muso nognon si ka farilajeyasura mun.

Mayimuna So
Dokala Yusufu Jara

Mamadu Taraweles ye kalalikesokuntigi ye: Bololabaara ye jamana yiriwali sira teliman do ye

Bololabaarakelaw jyoro ka bon kosebe jamana yiriwali la, sabula u ka baara sinsinnen b'an yere ka senefew ni fen werew bayelemani kan. Nka an be don min na bololabaara kelen don bolokofesen ye jamana marabaaw bolo. O hukumu de kono an wulila ka se Balimayakutiri (Balimaya Couture) tigi Mamadu Taraweles (Maduba) ma, a ka kalalikeso la Bamako sigida 4nan kono Hamudalayi. Maduba, ye bololabaarakela ye kerenkerennenya la, kalalikela jolen don, a ka baara nesinnen be dalifiniw kalali ma, n'o y'an ka laadalafiniw ye. An sera a ma k'a kumajogonya a ka baara taabolo kan. O hukumu kono, a b'a yere nacogo fo an ye kalali la, a da sera fana kala nafa n'a geleyaw ma, ani bololabaara jyoro jamana yiriwali la.

Kibaru: Yerekofe temenen k'o, an b'a fe k'a don, Mamadu Taraweles kera kalalikela ye cogo di, an'i be fini suguya jumen kala?

Mamadu Taraweles: N be se k'a fo ko cesiri ni baara kanu de y'a to ne kera kalalikela ye bi; sabula ne ye kalali baara kanu kabini n lakolidennama. Kalan te ke don minnu na, n tun be na tile ke kalalikeso kono ka kalali dege karamogow fe. N tora ten fo ka n'se kalali la. Nka ne yere ka kalalikeso dayele n yere ye, o kera san 2008. Ne be fini suguya bee kala; nka n sinsinnen don kosebe dalifiniw kalali kan ; n'o y'an ka laadalafini ye.

Kibaru: I ye dalifini kalali hakilila soro cogo di?

Mamadu Taraweles: Ne ye n sigi k'a jate mine, ko n'an y'an ka dalifiniw don ba la, o ka fisa jamana soro ma kosebe, wa a be caman bo baarakebaliya la. N'i ye dalifini ta ka laje, ka koori bo foro la ka se a doninj ma, i b'a ye a musaka bee be to jamana kono. Misali, SEMUDETE be koori san senekelaw bolo k'a kolo bo, k'a koorimugu feere KOMATEKISI / COMATEX ma, olu fana b'a bayelema k'a ke gese ye, gesedalaw b'a ta olu bolo k'a dilan ka ke fini ye, galadonnaw fana b'a san gesedalaw bolo k'a don gala la, anw kalalikelaw be soro k'a san olu bolo ka n'a tige k'a kala ka feere. Ne hakili la lapini y'o de ye; k'an yere ka dalifew bayelema jamana kono.

Kibaru: Soro siratige la, yala sugu be cogo di i bolo bi, ani n'a y'a soro i ye geleya soro a baara kono?

Mamadu Taraweles: O yoro la n be APSEEMU / APCMM nemogoba Mamadu Menkoro Taraweles fo kosebe; sabula n kelen ka baara in damine, ale de folo y'a diya don n na ; ni n ko be salaya tuma o tuma, ale de tun be galabu don n na.

A damine, ni n tun ye fen o fen kala ka taa o jira a la, a tun b'o san n bolo. A tun be n bila ka taa faamaw fe yen. N yere ye n t'o la ka da caman gosi, alihamutulayi, bi, sugu ka fisa kosebe. Faama caman be fini ninnu san

an bolo.

Kibaru: Weledakan jumen b'i bolo ka nesin kalalikela tow ma kerenkerennenya la, ani jamana nemogow ni jamanaden tow ma, walasa k'an ka laadalafiniw don ba la?

Mamadu Taraweles: N be min fo n kalalikesogonye, o de ye bee ka don dalifiniw kalali ja, an ka modeli pumanw dilan a la, walasa k'a diya jamandew ye. Ne hakili la n'o kera, jamandenw be girin a kan, da be yele bololabaarakela caman ye, i n'a fo galadonaw ni gesedalaw ani finidilan iziniw ; wa a be do fara kooriseneaw ka soro kan. Ne b'a fo jamana nemogow ye, ko mogo kelen ka soro te soro ye. U k'u kofile jamana bololabaarakelaw la, kerenkerennenya la an ka laadalafini dilanbaaw ; n'o ye gesedalaw ye. Olu de be dalifiniw don ba la. U ka misaliya ta ankerejamanaw kan ka dalifini ninnu san k'u don, ka jamana bololabaarakelaw ka senkola jira dje na. Ne hakili la o de ka ji jamana soro ma. Sabula ne yere bolo, hali ni bololabaara ma ke jamana yiriwali sira teliman ye, a fana jyoro ka bon kosebe yiriwali sabatili la jamana kono. Min be fo jamanaden tow ye doron, o de ye an ka ke an yere fe; an ka warri don an ka bololabaarakelaw ka fen di-

lannenw na, k'u don an na ; walima k'u dun. Ne hakili la n'o ma jamana taa ne, o t'a segin ko.

Kibaru: Bololabaara te denmisem caman feko ye ten ; u je he jon a soro la. E dun bolen file ka nin min fo sisan, o ye misali jumanba ye. Yala laadilikan jumen b'e bolo ka nesin u ma bololabaara nafa kan ?

Mamadu Taraweles: Laadilikan te ne bolo ka nesin denmisew ma. Ne be n sara denmasaw de la kosebe; sabula n'i ko den, i ko a masa. Bololabaara ye mara suguya do de ye, i b'a kanu don den na kabini a fitini. Ola ne b'a jini denmasaw fe, u ka baara kanu don denmisew na ka teme wari kan. N'u ye denw bila ka taa baaradege la, u kana wariko waajibiya u kan du kono, o de b'a to u be se baara la, k'a soro u ma warri diya don ; o be baara kanu don den na. Sabula den ye boge kene de ye, ni dukononan ni baarakeyoro jena, a ka ca Ala fe den bee te tipe. Min ye goferenaman ta fan ye, ne b'a jini u fe, u ka bololabaarakelaw d'ow dayele jamana kono, ni denmisew sera DEYEFU ma, u ka bololabaara kalanni damine ; sabula n'i y'a men ko jamana be yiriwa, bololabaara de be na n'a ye. Ni goferenaman y'a jilaja ka bololabaara minisiriso deme, olu fana ka bololabaarakelaw

deme, a ka ca Ala fe jamana be yiriwa. O yoro la n b'an ka minisiri Nina Waleti Intalo ni APSEEMU nemogoba Mamadu Menkoro Taraweles fo kosebe u ka cesiri n'u ka wulikajo la bololabaara yiriwali kama.

Kibaru: An b'a don ko feerekela minnu be na ni yuguyufiniw ye ka bo kakan, u be geleya doonin lase aw ma a' ka baara kono ; nka an b'a fe k'a don, yala baarajogonya b'a n'u ce wa?

Mamadu Taraweles:

Baarajogonya t'an n'u ce ; an be fini minnu kala an yere b'a bee feere. U be na ni fini minnu ye ka bo kakan, a be dengunba se anw ma ; ka da a kan ni finsanna y'a ye ko yuguyuguduloki kelen be soro doreme keme fila la, ka soro an ka dalifini duloki kelen be taa fo doreme ba fila walima ba saba la, a b'a fo k'a wari ka ca, kasoro dalifini nafa ka bon ni yuguyugu ye ka taa ka-segin. An ka dalifini ninnu be dilan ni koori geregere ye nagami t'a la ; wa a man telin ka farikololabana lase mogo ma. Nka ni goferenaman yere sera ka nejinini ke o ko in na, i n'a fo an kerefejamana d'ow y'a ke cogo min na, walasa u ka bololabaara ka taa ne. Goferenaman ka yuguyuguecerela ninnu ka takisi barika bonya, walasa anw sana be se ka ne soro yan, n'o te dadigi be jini ka k'an na. K'a jini goferenaman fe halisa, ni nogoya b'a la, u ka soro dasifiniw ni dogotorefini kalali di jamana kalalikelaw ma, o be fisaya an ma kosebe.

Kibaru: Kumakan laban jumen b'i bolo?

Mamadu Taraweles: Ne ka kumakan laban be nesin faamaw ma halisa, u ka misali jira jamanaden tow la, i n'a fo an kerefejamana na. An ka bololabaarakelaw be fen minnu dilan, u k'u san k'u don. Ne hakili la o be fisaya kosebe an ka bololabaara netaa ma. N'i donna jamana sorobacakelaw kono bi, a bee ye siniwaw ka minen dilannenw ye. U k'a laje k'o dilanni baara di an ka mininsew ma, hali a dalafiniw bogolanfini juman caman be yen. minnu be se ka ke dalafini ye. N'u sera k'o bee yelema ka ke an yere ka fen dilannenw ye, ne hakili la o be fisaya jamana soro yere ma.